herpy

DRZEWOŁAZY

Rio Madeira Poison Frog

Adelphobates quinquevittatus

Adelphobates quinquevittatus to bardzo mały, lśniąco czarny drzewołaz o długości 14-16 mm, z białymi paskami i szarymi, zielonkawymi lub pomarańczowymi nogami. Żyje w ściółce lasu deszczowego w dorzeczu rzeki Madeira w południowej Amazonii i jest hodowany tylko sporadycznie. Wiedza o jego utrzymaniu jest bardzo skąpa.

Rodzina: Dendrobatidae Dawna nazwa: *Dendrobates quinquevittatus*

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**14-16 mm** długość od pyska do kloaki
Długość życia	**8-15 lat**
Aktywność	**Za dnia**
Tryb życia	**Naziemny**
Środowisko	**Las deszczowy**
Toksyny skórne na wolności	**Słabe**
Toksyny skórne w niewoli	**Brak** Zwierzęta z hodowli. Osobniki odłowione na wolności mogą przez długi czas zachować toksyny
Trudność	**Doświadczony**

HODOWLA

Min. terrarium	**45 × 45 × 45 cm** D × S × W dla 2 dorosłych osobników
Temperatura w dzień	**24-27 °C**
Temperatura w nocy	**20-24 °C**
Wilgotność	**70-100%**
Woda	**Bez miski z wodą**
UVB	**Opcjonalne**
Pokarm	**Małe bezkręgowce (skoczogonki, muszki owocowe)**
Utrzymanie	**W parach**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Rozwój	**Kijanki noszone do wody**
Miejsce składania jaj	**Na ziemi**
Liczba jaj w zniesieniu	**4-8**
Czas do wyklucia	**10-14 dni**
Okres larwalny	**60-90 dni** od wyklucia do metamorfozy
Pokarm larw	**Glony i rośliny i inne kijanki**
Opieka nad potomstwem	**Nosi kijanki**

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Załącznik II**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Adelphobates quinquevittatus to bardzo mały drzewołaz o długości 14-16 mm od pyska do kloaki. Barwa podstawowa to błyszcząca, jakby lakierowana czerń z trzema białymi paskami na grzbiecie i jednym na każdym boku. Nogi są szare, zielonkawe lub pomarańczowe z czarnymi plamami. Gatunek jest bardzo mało zmienny.

Gatunek został opisany przez Franza Steindachnera w 1864 roku jako *Dendrobates quinquevittatus*, a miejscem typowym jest Salto de Jirau w stanie Rondônia. Przez wiele lat nazwy tej używano dla kilku różnych gatunków z Brazylii, Peru i Ekwadoru. Dopiero ponowny opis z 1990 roku wyraźnie wyodrębnił gatunek, a wiele starszych stwierdzeń w rzeczywistości dotyczy

Ranitomeya ventrimaculata. Rodzaj *Adelphobates* utworzono w 2006 roku, a gatunkiem siostrzanym jest *Adelphobates castaneoticus*.

Gatunek jest hodowany tylko sporadycznie, a wiedza o jego utrzymaniu jest bardzo skąpa. Temperament, długość życia i różnice płciowe nie są udokumentowane; długość życia podana w ramce jest szacunkowa.

Drzewołazy nie wytwarzają same trucizny, lecz pobierają alkaloidy z ofiar w naturze. Siła toksyn *A. quinquevittatus* nie jest udokumentowana, a stopień „łagodny" jest szacunkiem na podstawie najbliższych krewnych. Zwierzęta z hodowli karmione muszkami owocowymi i skoczogonkami nie mają godnej uwagi toksyczności. Myj ręce przed kontaktem z terrarium i po nim.

Występowanie i środowisko

Adelphobates quinquevittatus występuje w południowej części dorzecza Amazonki, w dorzeczu rzeki Madeira w zachodniej Brazylii, w stanach Rondônia i Amazonas. Miejscem typowym jest Salto de Jirau w stanie Rondônia. Stwierdzenia z Peru (okolice Iquitos) i Boliwii (Pando) są niepewne i nie zostały uwzględnione wśród krajów na mapie. Gatunek występuje między innymi w parku Guajará-Mirim w stanie Rondônia.

Zagrożeniami są wylesianie pod rolnictwo, górnictwo, pożary lasów i zapory wodne. Gatunek nie jest uznawany za zagrożony.

> **Naturalny zasięg:** Brazylia.

ŚRODOWISKO

Adelphobates quinquevittatus jest aktywny w dzień i żyje w ściółce wilgotnego nizinnego lasu deszczowego, tylko rzadko wyżej w roślinności. Pokarm stanowią przede wszystkim mrówki i termity.

Klimat w Rondônii i południowej Amazonii jest tropikalny, ciepły i wilgotny, z suchszym okresem przez część roku.

Samce nawołują w okresie rozrodu, natomiast samice nie nawołują. Kijanki wykluwają się po 10-14 dniach i są przenoszone pojedynczo do małych zbiorników wody, np. w bromeliach, dziuplach i pustych łupinach orzechów brazylijskich, gdzie żywią się larwami owadów, innymi kijankami i materią roślinną.

Czytaj więcej: Odchów kijanek

Hodowla

TERRARIUM

Wiedza o utrzymaniu *Adelphobates quinquevittatus* jest bardzo skąpa. Gatunek żyje w ściółce w ciepłym i wilgotnym klimacie nizinnym. Podane niżej wartości temperatury, wilgotności i karmienia to wartości zalecane dla tego gatunku, natomiast dane dotyczące rozmnażania zapożyczono od blisko spokrewnionych *Adelphobates castaneoticus* i *Adelphobates galactonotus*.

Dwa dorosłe osobniki można trzymać w terrarium o wymiarach co najmniej 45 × 45 × 45 cm. Gatunek jest mały i żyje na ziemi, więc powierzchnia dna jest ważniejsza niż wysokość. Stosuj żywe, obsadzone roślinami terrarium z warstwą drenażową, włókniną, wilgotnym podłożem i grubą warstwą liści, w której żaby mogą się chować. Zapewnij kilka zacienionych kryjówek z korka, korzeni i roślin.

Zadbaj o dobrą wentylację i uszczelnij wszystkie szczeliny, bo żaby są bardzo małe. Pozwól terrarium się ustabilizować i zbuduj populację skoczogonków i równonogów, zanim wpuścisz żaby. Nie trzymaj razem różnych gatunków i miej w gotowości dodatkowe, ustabilizowane terrarium, by móc rozdzielić zwierzęta.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

TEMPERATURA

Temperatura w dzień powinna wynosić 24-27 °C, a w nocy spadać o 3-4 °C, do 20-24 °C. Wahania w ciągu roku powinny być niewielkie, 1-2 °C. Odpowiada to nizinnemu klimatowi Rondônii.

Nie stosuj miejsca do wygrzewania ani lampy grzewczej. Przegrzanie to największe zagrożenie dla małych żab w zamkniętych terrariach, a temperatury powyżej około 28 °C są niebezpieczne. Mierz temperaturę na wysokości, na której przebywają żaby, i zadbaj o możliwość schłodzenia terrarium latem. Nie ma okresu spoczynku zimowego, ale zimą terrarium utrzymuje się nieco suchsze.

WILGOTNOŚĆ I ZRASZANIE

Wilgotność powietrza powinna wynosić około 70-80 % w środku dnia i blisko 100 % rano i wieczorem, a warstwa liści i podłoże muszą być stale wilgotne. Najprościej zastosować system deszczujący i zamgławiacz z timerem; w przeciwnym razie zraszaj raz lub dwa razy dziennie wodą deszczową lub wodą z odwróconej osmozy. Zapewnij wentylację, aby powietrze nie stało, ale nigdy nie dopuść do wyschnięcia liści i kryjówek: bardzo małe żaby szybko się odwadniają.

Zimą terrarium utrzymuje się nieco suchsze. Gdy następnie znacznie zwiększysz zraszanie, naśladuje to przejście z pory suchej do deszczowej i może pobudzić rozmnażanie.

WODA I JAKOŚĆ WODY

Miska z wodą nie jest potrzebna, chyba że chcesz uzyskać potomstwo. Żaby pobierają wilgoć ze zraszania i wilgotnych liści. Płazy wchłaniają wodę i substancje przez skórę, więc do zraszania używaj wyłącznie wody deszczowej lub z odwróconej osmozy i unikaj środków czystości i mydła w terrarium.

Dla potomstwa można ustawić małe, gładkie pojemniki z wodą, przypominające wypełnione wodą orzechy i bromelie w naturze: łupinę kokosa, małą ceramiczną miseczkę lub pojemnik po filmie z 2-5 cm wody. Utrzymuj wodę w czystości. Kijanki zjadają się nawzajem, więc w każdym pojemniku może być tylko jedna kijanka.

OŚWIETLENIE I UVB

Zapewnij 10-12 godzin światła dziennie ze świetlówek lub LED dla roślin. W naturze gatunek żyje w cieniu pod koronami drzew, więc światło ma wystarczyć roślinom do wzrostu, nie nagrzewając terrarium. Nie udokumentowano, by UVB był dla tego gatunku niezbędny; słabe UVB jest opcjonalne. Zapewnij dużo cienia, aby żaby mogły same wybierać.

Czytaj więcej: Światło i UVB

ŻYWIENIE

A. quinquevittatus w naturze żywi się głównie mrówkami i termitami. W niewoli karmi się go małymi muszkami owocowymi (*Drosophila melanogaster*), skoczogonkami, mikroświerszczami, małymi larwami barciaka, przesianym planktonem łąkowym i małymi równonogami. Żaby są bardzo małe, więc owady karmowe muszą być odpowiednio małe.

Karm co drugi-trzeci dzień tyloma owadami, ile żaby zjedzą w ciągu kilku godzin, i usuwaj niezjedzony pokarm. Lekko oprószaj owady preparatem wapniowym, a od czasu do czasu preparatem witaminowym. Prowadź własne hodowle pokarmu, aby zawsze mieć świeże owady. Młode karmi się codziennie. Ilości nie są dla tego gatunku udokumentowane, więc kieruj się kondycją zwierząt: zdrowa żaba jest okrągła, ale nie otyła.

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

A. quinquevittatus jest aktywny w dzień i przebywa głównie w ściółce. Temperament i zachowania terytorialne nie są udokumentowane. Spokrewniony *A. galactonotus* może stać się agresywny wobec osobników własnego gatunku po osiągnięciu dojrzałości płciowej, więc trzymaj najwyżej parę i miej w gotowości dodatkowe terrarium.

Samiec nawołuje w okresie rozrodu. Żab w miarę możliwości nie należy brać do rąk: skóra jest cienka i wrażliwa, a dotykanie stresuje zwierzęta. Podczas czyszczenia terrarium przenoś żaby czystym plastikowym kubeczkiem zamiast ręką. Zawsze myj ręce przed i po.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Różnice płciowe i wiek osiągnięcia dojrzałości płciowej nie są dla tego gatunku udokumentowane. Nawołuje tylko samiec, więc nawołujący osobnik to samiec, a osobnik składający jaja to samica. U spokrewnionego *A. castaneoticus* samice są nieco większe, a dojrzałość płciowa następuje po 5-7 miesiącach. Kup kilka zwierząt, aby zwiększyć szansę na posiadanie obu płci.

GODY I KOPULACJA

Gody nie zostały szczegółowo opisane. Samce nawołują samice w okresie rozrodu. Nieco suchszy okres zimą, a po nim intensywne zraszanie, może pobudzić rozmnażanie; nigdy nie posuwaj się tak daleko, by żaby się odwodniły. Rozmnażanie w niewoli jest rzadkie i nie zostało bliżej opisane.

JAJA I KIJANKI

Samica składa 4-8 jaj na liściach na ziemi. Po wykluciu kijanki są przenoszone pojedynczo do małych zbiorników wody, w naturze w bromeliach, dziuplach i łupinach orzechów brazylijskich. Nie wiadomo na pewno, który z rodziców je przenosi u tego gatunku; u *A. castaneoticus* robi to samiec, który również pilnuje jaj.

Kijanki żywią się larwami owadów, innymi kijankami i materią roślinną, więc każda kijanka musi mieć własny pojemnik. Karm pokarmem dla ryb, larwami komarów i glonami. Woda musi być czysta i mieć taką samą temperaturę jak terrarium.

METAMORFOZA

Kijanki wykluwają się po 10-14 dniach, a stadium larwalne trwa 60-90 dni. Gdy pojawią się przednie nogi, kijanka potrzebuje płytkiej wody i łatwego dostępu do lądu po skośnym kawałku korka lub kory. Przenieś ją do wilgotnego, ustabilizowanego terrarium odchowowego, gdy ogon zostanie niemal całkowicie wchłonięty.

ODCHÓW MŁODYCH

Młode żabki tuż po metamorfozie są bardzo małe. Trzymaj je w małym, ustabilizowanym terrarium z wilgotnymi liśćmi i wieloma kryjówkami. Potrzebują skoczogonków, a po około tygodniu przyjmują też najmniejsze muszki owocowe. Karm codziennie i kilka razy w tygodniu podawaj suplementy wapnia i witamin. Tempo wzrostu i moment przeniesienia nie są dla tego gatunku udokumentowane. Trzymaj młode oddzielnie od dorosłych, dopóki niemal nie osiągną pełnych rozmiarów.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

Zdrowie i częste błędy

Dla tego gatunku nie udokumentowano listy chorób, więc utrzymanie opiera się na zasadach dotyczących drzewołazów ogólnie. Najważniejsze pułapki to:

- Przegrzanie. Temperatury powyżej około 28 °C są niebezpieczne. Mierz temperaturę na wysokości, na której przebywają żaby.
- Zbyt suche terrarium. Bardzo małe żaby szybko się odwadniają. Zraszaj codziennie i utrzymuj warstwę liści wilgotną.
- Niedobór wapnia i witamin. Oprószaj owady z hodowli suplementem.
- Stres i agresja. Rozdzielaj zwierzęta w przypadku przeganiania i zapasów.
- Zła woda i brudne narzędzia. Używaj czystych narzędzi i często wymieniaj wodę w pojemnikach z potomstwem.

Skontaktuj się z weterynarzem znającym się na płazach, jeśli żaba przestaje jeść, chudnie, jest osowiała albo ma rany lub odbarwioną skórę. Nowo zakupione zwierzęta trzymaj osobno przez 30-45 dni.

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.